

Aluzii și ambiguitate

Sunt 11 ani de când Răzvan Mazilu s-a impus spectaculos în baletul contemporan românesc, grație primului său *one-man show* (*Jocul de-a Shakespeare*, pe care l-a născocit pentru el Ioan Tugearu), iar similara lui întreprindere de acum, ***Umbre de lumină*** (creată după chipul și asemănarea sa de către Philippe Théret), nu poate să nu incite la o dublă comparație: între cei doi coregrafi mai întâi, și apoi între dansatorul de odinioară și cel de astăzi.

Ei bine, oricât ar părea de ciudat, după opinia mea nici autorul și nici interpretul de atunci nu au motive să fie invidioși! Deși între timp arta dansului a evoluat substanțial, grafica mișcării proiectate de către Ion Tugearu îmi pare și la această oră mai variată, mai îndrăzneată, mai interesantă; iar nivelul performanței interpretative (fizică, dar și spirituală) a lui Răzvan Mazilu era la vremea aceea atât de aproape de perfecțiune, încât nici nu putea fi depășit în prezent, cu toate că în anii care au trecut personalitatea artistului s-a împlinit și s-a... multiplicat: balerinul nu numai că a devenit dansatorul complex, pentru care (din cele văzute de mine, doar) pe lângă Ion Tugearu (*Anna Karenina*, *Revelație*, *Casa Bernardei Alba*) au mai creat, rând pe rând, românii Florin Fieroiu (*Călător în labirint*, *Prolog*, *Autoportret 1940*, *Cântec amar*), Alexa Mezincescu (*Roșu și negru*) și Gigi Căciuleanu (*Simfonia fantastică*), portughezii Claudia Martins și Rafael Carriço (*Regele pierdut*), belgianul Marc Bogaerts (*Visul unei nopți de vară*) și israelianul Amir Kolben (*Block Bach*), dar s-a și revelat ca actor (în *Portretul lui Dorian Gray*), ba chiar și în calitate de cântăreț (în *Willkommen* din *Cabaret*), iar promițătorul coregraf începător de atunci (cu piesele *Amândoi* și *Neliniște* obținuse deja, prin 1993 sau 1994, premiile competițiilor de la Iași și Constanța) și-a constituit un portofoliu cu lucrări de o incredibilă bogăție și diversitate: de la numerele de balet din operă (*Mefistofele*) la acelea de dans modern din teatru (*Morți și vii*), de la teatrul-dans (*Dama cu camelii*, *Portretul lui Dorian Gray*, *Block Bach*) la cabaret (*Willkommen*), de la eternul dans de salon (*Un tango măs*) la acela actual de discotecă (*Urban Kiss*).

În schimb, pentru francezul Philippe Théret – conducătorul propriei sale companii și autorul a 65 de creații, realizate și pentru alte trupe prestigioase (din Olanda, Israel, S.U.A., Mexic, Brazilia, Venezuela, Islanda) – a monta un întreg spectacol cu un singur dansator constituie o situație cu totul aparte. Este, probabil, rațiunea pentru care coregraful s-a preocupat mai mult de construirea unei istorii a eroului

său și mai puțin de imaginarea unui limbaj artistic original ca să o relateze. Marele avantaj îl reprezintă ambiguitatea de sensuri expresive ale poveștii dansate, cu alt înțeles pentru aproape fiecare spectator, căci cuprinde un evantai extrem de larg, deschis în jurul axei pe care o ilustrează drumul de la întuneric spre lumină pe care Răzvan Mazilu îl parcurge chiar și la propriu: luptându-se cu bezna din care încearcă să se smulgă, prizonier printre drugii lucitori ai unei închisori gigantice (decorul îi aparține tot lui Philippe Tréhet); lepădându-și treptat veșmintele cernite, pentru a ajunge la albul imaculat al rochiei de mireasă (splendide – ca de obicei! – costumele Doinei Levintza); când gonit de imensele talazuri ce se sparg neconținut, și când zbatându-se pradă agoniei, în vreme ce trupul său gol se înroșește progresiv, în patul însângerat de gestul sinucigaș (proiecțiile de fundal sunt realizate de Ronan Legendre); urmărind fantoma iubitei dispărute (soprana Anne Laure Savigny, în halucinantul *Addio del passato* deformat sonor și vizual prin același procedeu al fragmentării și suprapunerii) și reîncarnând-o (în cel mai frumos, mai puternic și mai emoționant dintre momentele spectacolului, slujit admirabil și de muzica lui Jean-Jacques Schmidely); în fine, alergând pe o șosea nesfârșită, care-l duce către soarele orbitor (*light-designer* – Grégoire Deforges), în cerul înstelat de artificii și la chipul pruncului pierdut (sau poate nenăscut). Iar la sfârșitul acestui imens efort de durată, Răzvan Mazilu mai găsește – incredibil! – resurse pentru a rosti versurile lui Ștefan Augustin Doinaș (*Astăzi ne despărțim*) cu siguranța și sensibilitatea unui recitator de profesie.

Firește că Philippe Tréhet n-are de unde să știe, dar pentru admiratorii constanți ai dansatorului și coregrafului nostru o seamă de elemente din acest *one-man show* constituie aluzii la trecutele sale izbânzi artistice: filmul automutilării trimite cu gândul la *Dorian Gray* pozând nud pentru *Portretul* său, aria Violettei Valéry amintește de sfârșitul *Damei cu camelii*, iar dansul iubitei reîntrupate este o replică la travesti-ul *Bernardei Alba*...

Un singur lucru n-am înțeles: de ce spectacolul se intitulează în franceză *Les ombres alliées* (Umbrele aliate), iar în română... *Umbre de lumină*.

Teatrul Odeon – Umbre de lumină. Coregrafia și scenografia: Philippe Tréhet. Muzica: Jean-Jacques Schmidely. Costumele: Doina Levintza. Luminile: Grégoire Deforges. Proiecțiile: Ronan Legendre. One-man show cu Răzvan Mazilu. Data premierei: 10 octombrie 2008.

Gina ȘERBĂNESCU

Diversitatea ca mod de a fi

Festivalul Internațional de dans contemporan, *Explore Dance Festival* (București, 14–19 octombrie 2008), organizat de Asociația Artlink, a ajuns la a treia ediție și a stat anul acesta sub semnul unui concept, *sharing*, prin care s-a dorit „împărtășirea” unor modalități discursive ale artei contemporane grație cărora diversitatea se impune ca o necesitate.

În ceea ce privește sfera interogației despre obiectul real al dansului contemporan, ea nu s-a mai „limitat” doar la corp, mișcare, spațiu, etc, termeni care au fost atât de des folosiți în discursurile și interogațiile despre arta coregrafică, încât ei riscă să compună curând un dicționar al limbajului de lemn al coregrafiei.